

Asia Rakennustaiteen tuote

Hakijat Arkkitehtitoimisto SIGGE Oy ja Arkkitehti A

Annettu 8.9.2009

Tiivistelmä *Rakennus oli tekijänoikeuslain 1 §:ssä tarkoitettu rakennustaiteen tuote. Rakennuksen kuvaa voitiin käyttää mainoksessa ilman tekijän suostumusta. Rakennuksen puuosatoimittajan olisi tullut ilmoittaa tekijä käyttäessään valokuvaa rakennusteoksesta markkinoinnissaan internet-sivuilla ja lehdissä julkaistavissa mainoksissa.*

LAUSUNTOPYYNTÖ

Arkkitehtitoimisto SIGGE Oy ja Arkkitehti A (jäljempänä hakijat) ovat pyytäneet tekijänoikeusneuvostolta lausuntoa rakennuksen ja rakennuspiirrosten tekijänoikeuksista.

Arkkitehti A on laatinut arkkitehtisuunnitelmat ja sisustussuunnitelmat Turun saariston Kustavissa sijaitsevaan kesähuvilaan B:n toimeksiannosta. Päärakennuksen lisäksi kesähuvilalle rakennettiin rantasauna ja autokatos varastoineen. Päärakennuksessa on 105 neliötä, rantasaunassa 25 neliötä ja varastossa 17,5 neliötä. Kohteen suunnitelmat valmistuivat 29.9.2003.

Rakennuttajana toiminut B sopi Oy TimberHeart Ltd -yhtiön (jäljempänä TimberHeart) kanssa kohteen runko-osien toimittamisesta. TimberHeart vastasi ainoastaan materiaalityöstä. Rakennusurakoitsijana toimi Turun Rakennusyritys Oy. Arkkitehti A laati kohteeseen rakennuslupa- ja työpiirustukset.

Rakennusten piirustukset toimitettiin TimberHeartille, joka antoi niiden pohjalta rakennusten runkotoimitusta koskevan tarjouksen. Rakennuttaja ja TimberHeart solmivat hankintasopimuksen 30.3.2004. Rakennus valmistui lopputarkastuksessa 17.12.2005.

Huvilan arkkitehtuuri

Hakijat ovat kuvanneet huvilan arkkitehtuuria seuraavasti.

Talviasuttava kesähuvila sijaitsee saarella Turun saaristossa. Kesähuvilan kallioinen tontti avautuu etelään kauniille salmelle. Lähtökohtana oli suunnitella mahdollisimman matala ja huomaamaton kokonaisuus, joka soveltuisi ympäristöön. Lisäksi pyrittiin saamaan hyvät näköalat maisemaan.

Kesähuvilan rakennukset on tehty suomalaisesta puusta. Ne noudattavat järjestelmällistä rakennejärjestelmää. Niin huvilan kuin saunarakennuksenkin levymäiset ja umpinaiset pohjoisseinät on verhoiltu sisä- ja ulkopuolelta ebenholz-käsitellyillä laudoilla. Ne suojaavat katseilta ja antavat taustan lasiseinille, joiden kautta avautuu taulumainen saaristolaismaisema. Seinät ovat kauttaaltaan lasia merenpuolella. Eteläpuoleiset siirreltävät puuritulat suojaavat liialta auringolta ja antavat näkösuojaa. Pitkät räystäät suojaavat ja korostavat rakennusten horisontaalisuutta.

Ulkoarkkitehtuuri- ja sisustus on tehty kokonaisvaltaisesti. Modulijärjestelmän lainalaisuuden aistii niin sisä- kuin ulkopuolellakin. Kattopalkisto jatkuu läpi rungon. Ilmavuutta lisäävät kattopalkkien lasiset välit.

Runko ja sisälattia on valkaistu. Siirreltävät ritilät eteläsivulla sekä terassin pinnat ovat lehtikuusta. Sisätilat ovat koivua eri muodoissa. Väliseinät, liukuovet ja kiintokalusteet ovat koivuvaneria. Sängyt, pöydät, kaapistot ja keittiökaluusteet ovat kiinteitä rakenteita. Ne liittyvät kiinteästi rakennuksen niukkaan arkkitehtoniseen ilmaisuun.

Rakennuksen lasinen vaippa antaa päiväsaikaan riittävästi valoa rakennukseen, jolloin valaisimien käyttö on minimoitu. Kattolipan etuosassa siirrettävällä ritilällä voidaan säätää valon määrää. Iltavalaistuksessa käytävän lattiaan upotetut valaisimet valaisevat epäsuorasti saaden katon leijumaan.

Pääsääntöisesti muu valaistus on hoidettu epäsuorasti jalkavalaisimin ja pöytävalaisimin. Puiset kulkutiet on valaistu tason alta, jolloin liika valo ei häiritse ympäristöä. Puun käyttö arkkitehtuurissa luo lämpimän valon. Valaisinten valinnoissa on huomioitu tyylikkyys, kestävyys ja ekologisuus.

Hakijoiden käsitys rakennusten ja rakennuspiirustusten tekijänoikeudesta

Rakennus on hakijoiden mukaan itsenäinen ja omaperäinen tekijänsä henkisen luomistyön tulos. Rakennus eroaa selvästi yleisesti kaupan olevista rakennuksista. Kukaan muu suunnittelija ei olisi itsenäisesti

päätynyt samaan ratkaisuun kuin arkkitehti A huvilaa ja sen apurakennuksia suunnitellessaan. Tekijänoikeudellinen teoskynnys on hakijoiden käsityksen mukaan ylittynyt selvästi.

Arkkitehti A on saanut suunnitelmastaan tunnustusta Puuinformaation järjestämässä Puupalkinto 2006 -kilpailussa. Huvila-suunnitelma on noteerattu Arkkitehti-lehden numerossa 3/2007, Puu-lehden numerossa 2/2006, Avotakka-lehden numerossa 8/2007 sekä SAFA:n vuosikirjassa 2008 sivulla 7. Huvila on julkaistu myös Suomi rakentaa -näyttelyssä Suomen rakennustaiteen museossa. Näyttelystä on julkaistu tähän liittyvä teos Suomi rakentaa 0405.

Arkkitehti A:lle on syntynyt tekijänoikeus kohteeseen välittömästi suunnitelmien valmistuttua 29.9.2003.

Hakijoiden käsitys tekijänoikeuden loukkaamisesta

TimberHeart on hakijoiden mukaan käyttänyt kohdetta taloudelliseen toimintaansa jatkuvasti rakennuksen valmistumisesta 2003 alkaen ilman oikeudellista perustetta.

Kohteen taloudellinen hyödyntäminen TimberHeartin markkinoinnissa on ollut varsin laajaa ja pitkäaikaista. TimberHeart sivuilla www.timberheart.com on mainostettu kohdetta kohdassa Tuotteet/Vapaa-ajan asunnot. Hakijat ovat nimenomaisesti kieltäneet markkinoinnin.

TimberHeart on vienyt kohteen kaupallistamisen niin pitkälle, että se on markkinoinut ja myynyt A:n suunnittelemaa huvilaa PLAZA-Koti lehdessä. Kyseisen lehden numerossa 1/2008 (sivu 92) olleen jutun mukaan huvilaa myytiin ja markkinoitiin noin 75 000 euron kauppahintaan toimituksen sisällöstä riippuen.

TimberHeart on mainostanut kohdetta myös televisiossa MTV3-kanavalla Etelä-Suomen alueella. TimberHeartilla on ollut kanavalla syyslokakuussa 2007 noin 15 sekunnin mittainen mainoskampanja. Mainosta näytettiin Helsingin, Lahden, Tampereen ja Turun talousalueilla. Rakennus on ollut esillä ilman suunnittelijan lupaa puhumattakaan siitä, että mainoksessa olisi ilmoitettu suunnittelijan nimi.

TimberHeart on mainostanut huvilaa myös Turun Sanomissa 8.7.2007, 15.6.2007, 18.5.2007, 5.5.2007, 21.4.2007 sekä viimeisimpänä 9.1.2008. Suunnittelijasta ei ole ollut mitään mainintaa. Lisäksi huvilasta ja huvilan suunnittelijasta A:sta on ollut juttua Turku-TV:ssä 13.1.2007, 21.1.2007, 22.1.2007 sekä 24.1.2007.

Edellä mainitun kaltaisia tapauksia on ollut lukuisia. Missään edellä mainituista tapauksista hakijoilta ei ole kysytty lupaa myynnille, markkinoinnille tai kaupallistamiselle.

Kohdetta on käytetty laajasti markkinoinnissa ilmoittamatta kohteen suunnittelijan nimeä. Hakijat ovat vaatineet lisättäväksi tiedot kohteen suunnittelusta/suunnittelijasta useaan otteeseen. TimberHeart on ollut tietoinen siitä kenelle tekijänoikeudet kuuluvat. TimberHeart on loukannut tekijänoikeudenhaltijan niin sanottua isyysoikeutta teokseen. Tekijän ilmoittamatta jättämisellä voidaan välillisesti katsoa olleen merkitystä hakijoiden taloudellisiin oikeuksiin.

TimberHeartilla ei ole ollut oikeutta käyttää kyseistä huvilaa markkinoinnissaan. Yleisölle on muodostunut selvästi sellainen käsitys, että TimberHeart olisi suunnitellut ja rakentanut huvilan. TimberHeartin kaupallistamisesta on aiheutunut vahinkoa hakijoille.

Tekijänoikeusneuvostolle esitetyt kysymykset

Hakijat ovat pyytäneet tekijänoikeusneuvostolta lausuntoa seuraaviin kysymyksiin:

1. Onko arkkitehti A:n suunnittelemia Huvila-nimisen rakennuksen/rakennusten rakennuspiirustuksia sekä niiden mukaisia rakennuksia pidettävä tekijänoikeuslain 1 §:n 1 momentin tarkoittamina rakennusteoksina?
2. Onko kyseessä olevia piirustuksia pidettävä tekijänoikeuslain 1 §:n 2 momentin tarkoittamina kirjallisina teoksina?
3. Onko Oy TimberHeart Ltd -yhtiön elinkeinotoiminnassaan käyttämän Huvila-rakennuksen avulla toteutettu markkinointi ja kaupallistaminen tekijänoikeuslain vastaista eli onko teoilla loukattu hakijoiden tekijänoikeuksia?

VASTINE

Tekijänoikeusneuvosto on pyytänyt vastineen Oy TimberHeart Ltd:ltä.

TimberHeart on todennut vastineessaan, että se on toimittanut asiakkaalleen B:lle 2004/2005 huvilan, saunan ja autokatoksen puuosatoimituksen, jonka arkkitehtisuunnittelun B:n tilaamana oli toteuttanut Arkkitehtitoimisto Sigge Oy.

Ennen talopaketin valmistusta TimberHeart oli tehnyt kohteesta 3-D suunnitelmat runkotyöstöjen valmistamista ja asennuksen helpottamista varten. Samassa yhteydessä TimberHeart ehdotti tilaajalle joidenkin rakenteellisten yksityiskohtien (näkyvät kattopalkistot ja lämpölaselementtien liittäminen suoraan runkorakenteeseen runkoon työstettyjen huullosurien avulla) muuttamisesta paremmin TimberHeartin

käyttämää rakentamistapaa noudatteleviksi. Kyseiset muutosehdotukset hyväksyttiin tilaajan toimesta. Kohteen rakennustyön toteutti Rakennusyökkönen Oy.

Kohteen toimituksen taloudellisen loppuselvityksen yhteydessä TimberHeart sopi rakennuttajan kanssa, että TimberHeart voi ottaa valmistuneesta kohteesta valokuvia ja hyödyntää niitä markkinoinnissa. Lopputarkastuksen yhteydessä sovittiin myös rahallisesta korvauksesta, mihin sisältyi myös ko. kuvien käyttö. Kyseiset kuvat ovat TimberHeartin ottamia, joten niiden tekijänoikeudesta ei ole epäselvyyttä. TimberHeart ei kuitenkaan missään yhteydessä ole yrittänyt esiintyä kohteen arkkitehtinä, vaan on avoimesti kertonut kohteen arkkitehtisuunnittelijan olevan A / Sigge Oy.

Kesällä 2006 arkkitehti A lähestyi TimberHeartia ja vaati, että TimberHeartin on mainittava kyseisen kohteen yhteydessä arkkitehtisuunnittelijana hänen nimensä/yrityksensä. Näin on myös toimittu jatkossa muutamaa "lapsusta" lukuun ottamatta. Jo olemassa olevaan aineistoon kuten esitteeseen ja messubanderolliin ei luonnollisestikaan enää voitu tehdä muutoksia. Arkkitehti A:lle on myös ohjattu asiakkaita, joista hän on päässyt laskuttamaan suoraan asiakasta arkkitehtisuunnittelun osalta.

Keväällä 2008 rakennuttaja pyysi, ettei TimberHeart enää käyttäisi markkinoinnissaan hänen kohteensa kuvia. Tähän pyyntöön suostuttiin.

Toukokuussa 2008 arkkitehti A lähestyi TimberHeartia kirjeellä, jossa hän vaati korvausta tekijänoikeuteensa vedoten. TimberHeart ei millään muotoa voi katsoa kyseisen kohteen olevan tekijänoikeuslain 1 §:n 1 momentin tarkoittama rakennusteos. Saman tyyლისuunnan mukaisia, hyvinkin samanlaisia rakennuksia löytyy Euroopasta ja Amerikasta toteutettuna jo 1940-luvulta lähtien. Kohteen pohjaratkaisu, muoto ja käytetyt rakenneratkaisut ja materiaalit eivät millään muotoa ole ainutlaatuisia, itsenäisiä ja omaperäisiä. Alan kirjallisuudesta ja internetistä löytyy kymmeniä vastaavatyypisiä toteutuksia. TimberHeart ei myöskään voi katsoa kohteen olevan tekijänoikeuslain 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu kirjallinen teos.

TimberHeart katsoo, ettei ole loukannut hakijoiden tekijänoikeutta suorittamallaan mainonnalla kohdekuvin. TimberHeart on kertonut avoimesti ko. kohteen arkkitehdin olevan Sigge Oy / A eikä ole yrittänyt omia arkkitehtisuunnittelua omakseen. TimberHeart ei ole myöskään toimittanut yhtään samanlaista kohdetta.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeuslain 55 §:n mukaan tekijänoikeusneuvosto antaa lausuntoja tekijänoikeuslain soveltamisesta. Näiden lausuntojen luonne ei ole sitova.

Tekijänoikeudesta

Tekijänoikeuslain (TekijäL, 404/1961) 1 §:n mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen. TekijäL 1 § sisältää esimerkkiluettelon tekijänoikeussuojaa saavista teostyypeistä. Tekijänoikeuden kohteena voivat olla esimerkiksi kaunokirjalliset ja selittävät kirjalliset esitykset ja rakennustaiteen tuotteet.

Rakennustaiteen tuotteisiin kuuluvat yhtä hyvin rakennuspiirustukset kuin valmiit rakennuksetkin (ks. Pirkko-Liisa Haarmann, "Tekijänoikeus ja lähioikeudet" 2005, s. 56, ss. 85).

Tekijänoikeudessa teoksella tarkoitetaan luonnollisen henkilön henkisen luomistyön tulosta. Teokselta edellytetään, että sitä voidaan pitää tekijänsä itsenäisen luovan työn omaperäisenä tuloksena. Tällöin se niin sanotusti ylittää teoskynnyksen eli saavuttaa teostason. Suojan edellytyksenä ei ole muita erityisiä vaatimuksia. Ratkaisu teoskynnyksen ylittymisestä tehdään tapauskohtaisella harkinnalla. Tavanomaisena arviointikriteerinä on pidetty sitä, voisiko kukaan muu samaan työhön ryhtyessään päätyä samanlaiseen lopputulokseen.

Rakennuspiirustukset voivat saada suojaa TekijäL 1 §:n 2 momentin mukaisina selittävinä piirustuksina, vaikka niiden mukaan tehty rakennus ei ilmenemismuodolta ylittäisikään teoskynnystä (ks. korkeimman oikeuden ratkaisu KKO 1988:4).

Tekijänoikeus ei suojaa ideoita, periaatteita tai tietoja. Suojan kohteena on se teoksen ilmenemismuoto, johon tekijä on omaperäisellä tavalla ajatuksensa saattanut. Samasta tyyliuunnasta ja samoista ideoista voidaan tekijänoikeuden estämättä tehdä useita itsenäisiä ja omaperäisiä teoksia.

Tekijän taloudellisista oikeuksista säädetään TekijäL 2 §:ssä. TekijäL 2 §:n 1 momentin mukaan tekijänoikeus tuottaa, TekijäL 2 luvussa säädetyin rajoituksin, yksinomaisen oikeuden määrätä teoksesta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla se yleisön saataviin, muuttamattomana tai muuttettuna, käännöksenä tai muunnelmana, toisessa kirjallisuus- tai taidelajissa taikka toista tekotapaa käyttäen.

Tekijän moraalisisista oikeuksista säädetään TekijäL 3 §:ssä. TekijäL 3 §:n 1 momentin mukaan tekijä on ilmoitettava hyvän tavan mukaisesti, kun teoksesta valmistetaan kappale tai teos kokonaan tai osittain saatetaan yleisön saataviin. Säännöksen 2 momentin mukaan teosta älköön muutettako

tekijän kirjallista tai taiteellista arvoa tahi omalaatuisuutta loukkaavalla tavalla, älköönkä sitä myöskään saatettako yleisön saataviin tekijää sanotuun tavoin loukkaavassa muodossa tai yhteydessä.

Tekijä voi sitovasti luopua moraalista oikeuksistaan vain mikäli kysymyksessä on laadultaan ja laajuudeltaan rajoitettu teoksen käyttäminen (TekijäL 3 § 3 mom.).

Tekijänoikeus on TekijäL 43 §:n mukaan voimassa, kunnes 70 vuotta on kulunut tekijän tai, jos kysymys on 6 §:ssä tarkoitetusta yhteisteoksesta, viimeksi kuolleen tekijän kuolinvuodesta.

Tekijänoikeuden rajoituksista

Tekijän yksinomaista oikeutta määrätä teoksesta on rajoitettu TekijäL 2 luvun säännöksillä. TekijäL 25 a §:n 4 momenttiin ja 25 e §:ään sisältyy rakennuksia koskevia erityisiä rajoitussäännöksiä.

TekijäL 25 a §:n 4 momentin mukaan rakennuksen saa vapaasti kuvata. Säännöksen nojalla ei saa kuvata rakennuspiirustuksia.

Kuvaamisella tarkoitetaan tekijänoikeuslain 25 a §:ssä piirtämistä, valokuvaamista ja vastaavia kaksiulotteisia kappaleen valmistustapoja. Säännöksen nojalla valmistettuja kuvia ja niistä valmistettuja paino- ja muita tuotteita saa vapaasti levittää yleisölle. (Hallituksen esitys eduskunnalle 287/1994 vp., s. 30 - 31).

Kun teoksesta valmistetaan kappale tai teos saatetaan yleisön saataviin rajoitussäännöksen nojalla, tekijän nimi ja lähde on mainittava siinä laajuudessa ja sillä tavoin kuin hyvä tapa vaatii (TekijäL 11 § 2 mom.). Säännöksen valmistelutöissä on viitattu lähdemainintakäytäntöihin. Hallituksen esityksen (HE 28/2004 vp s. 81) mukaan lähdemainintakäytännöt vaihtelevat aineistojen erilaisten käyttötapojen ja -tarkoitusten mukaan.

TekijäL 25 e §:n mukaan rakennusta ja käyttöesineitä saa omistaja tekijän luvatta muuttaa, mikäli teknilliset tai tarkoituksenmukaisuussyyt sitä vaativat. TekijäL 25 e §:n rajoitus koskee myös moraalisia oikeuksia.

Tekijänoikeusneuvoston lausuntokäytäntöä

Tekijänoikeusneuvosto on antanut useita lausuntoja rakennustaiteen tuotteiden tekijänoikeudesta.

Tekijänoikeusneuvoston viimeisimmät lausunnot TN 2008:6 ja TN 2007:8 koskivat tekijänoikeutta hirsirakennukseen. Lausunnossa TN 2008:6

perinteinen hirsitalo ja sen piirustukset eivät yltäneet tekijänoikeussuojaan. Tekijänoikeus ei myöskään kohdistunut kyseisen rakennuksen koristeisiin.

Lausunnossa TN 2007:8 tekijänoikeusneuvosto totesi, että rakennuspiirustusten kuvaama rakennus on ulkoiselta hahmoltaan tavanomainen suomalainen talo. Kyseessä on tavanomainen Suomessakin laajalti käytetyn talomallin pohjalta suunniteltu talo. Piirustukset tai niiden kuvaama rakennus eivät olleet tekijänoikeudella suojattuja.

Lausunnossaan TN 2006:20 tekijänoikeusneuvosto katsoi, että Valamon luostarin konservointi- ja kirjastorakennus on itsenäinen ja omaperäinen rakennustaiteen teos ja nauttii tekijänoikeussuojaa. Asiassa oli kysymys myös rakennuksen muuttamisesta TekijäL 25 e §:n nojalla. Lausunnossa TN 2002:5 lehtiyhtiölle suunniteltu arkkitehtikilpailun voittanut toimitalo katsottiin itsenäiseksi ja omaperäiseksi teokseksi.

Tekijänoikeusneuvosto on käsitellyt tekijänoikeuslain 25 a §:n soveltamista mm. lausunnossaan TN 2005:5. Tekijänoikeusneuvosto totesi lausunnossaan, että TekijäL 25 a §:n rajoitussäännöksen mukaan rakennusteoksen ulkomuoto saadaan toisintaa maalaamalla, piirtämällä tai valokuvaamalla rakennus. Rakennusteoksen kuva voidaan saattaa yleisön saataviin esimerkiksi tarjoamalla kuva myytäväksi yleisölle.

Vastaukset lausuntopyynnössä esitettyihin kysymyksiin

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että ollakseen tekijänoikeudella suojattu teos, lausuntopyynnössä tarkoitettujen rakennusten ja piirrosten on ylitettävä teoskynnys eli yllettävä teostasoon. Niiden on oltava tekijänsä henkisen luomistyön itsenäisiä ja omaperäisiä tuloksia. Teoskynnyksen katsotaan yleensä ylittyvän, jos voidaan olettaa, ettei kukaan muu vastaavaan työhön ryhtyessään olisi päätenyt samanlaiseen lopputulokseen.

Tekijänoikeusneuvosto on arvioinut päärakennusta ja saunarakennusta sille toimitettujen piirustusten ja valokuvien perusteella. Rakennusten piirustuksiin kuuluvat asemapiirros, pohjapiirros sekä piirros julkisivuista. Lisäksi tekijänoikeusneuvostolle on toimitettu vastaavat piirroset autokatoksesta varastoineen.

Tekijänoikeusneuvostolle ei ole pyynnöstä huolimatta toimitettu valokuvia autokatoksesta. Näin ollen tekijänoikeusneuvosto ei ole arvioinut autokatoksen mahdollista tekijänoikeudellista suojaa.

Tekijänoikeusneuvosto vastaa kysymyksiin 1 ja 2 yhdessä.

1. Onko arkkitehti A:n suunnittelemaa Huvila-nimisen rakennuksen/rakennusten rakennuspiirustuksia sekä niiden mukaisia rakennuksia pidettävä tekijänoikeuslain 1 §:n 1 momentin tarkoittamina rakennusteoksina?

2. Onko kyseessä olevia piirustuksia pidettävä tekijänoikeuslain 1 §:n 2 momentin tarkoittamina kirjallisina teoksina?

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että päärakennus ja saunarakennus ovat ilmenemismuodoiltaan TekijäL 1 §:ssä tarkoitettuja rakennustaiteen tuotteita. Omaperäisyys ilmenee erityisesti rakennusten ja paikan suhteessa, rakennuksissa toteutetun puun ja lasin yhdistelyssä sekä yksityiskohdissa ja kiintokalusteissa. Nämä yhdessä muodostavat arkkitehtonisen kokonaisuuden.

Sekä valmiita rakennuksia että tekijänoikeusneuvoston tarkasteltavaksi toimitettuja rakennusten piirustuksia kokonaisuutena on pidettävä kyseisten rakennusteosten kappaleina.

Piirustukset ilmentävät TekijäL 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua rakennustaiteen tuotetta ja ovat siten tekijänoikeudella suojattuja.

Tekijänoikeus ei suoja lausuntopyynnön liitteistä ilmeneviä rakennusten yksittäisiä elementtejä, pohja- ja rakenneratkaisuja tai ideoita rakennuksissa käytettävistä materiaaleista.

3. Onko Oy TimberHeart Ltd -yhtiön elinkeinotoiminnassaan käyttämän Huvila-rakennuksen avulla toteutettu markkinointi ja kaupallistaminen tekijänoikeuslain vastaista, eli onko teoilla loukattu hakijoiden tekijänoikeuksia?

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että lausuntopyynnön rakennusteoksen tekijällä on teokseensa ensinnäkin TekijäL 2 §:n mukaiset oikeudet. Rakennusten rakentaminen on kappaleen valmistamista teoksesta, ja siihen tarvitaan tekijän suostumus.

Tekijän oikeuksia on rajoitettu TekijäL 25 a §:n 4 momentissa.

TekijäL 25 a §:n 4 momentin mukaan rakennuksen saa vapaasti kuvata.

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että lausuntopyynnön rakennuksesta otetun valokuvan yleisön saataviin saattaminen esimerkiksi mainoksessa ei edellytä rakennusteoksen tekijän lupaa. TekijäL 2 §:n mukaisia taloudellisia oikeuksia ei ole loukattu.

TekijäL 25 a §:n 4 momentissa ei ole kuitenkaan rajoitettu tekijälle kuuluvia TekijäL 3 §:n mukaisia moraalisia oikeuksia. TekijäL 11 §:n 2

momentin mukaan jos TekijäL 2 luvun säännöksen nojalla valmistetaan kappale tai teos saatetaan yleisön saataviin, tekijän nimi ja lähde on mainittava siinä laajuudessa ja sillä tavoin kuin hyvä tapa vaatii.

Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että lausuntopyynnössä tarkoitetun rakennuksen puuosatoimittajan olisi tullut ilmoittaa tekijä käyttäessään valokuvaa rakennusteoksesta markkinoinnissaan internet-sivuilla ja lehdissä julkaistuissa mainoksissa.

Tekijänoikeusneuvosto ei ota kantaa muusta lainsäädännöstä mahdollisesti aiheutuviin rajoituksiin valokuvien käytössä.

Puheenjohtaja

Katariina Sorvari

Sihteeri

Marko Rajaniemi

Lausunto on käsitelty tekijänoikeusneuvoston täysistunnossa. Asian ratkaisemiseen ovat osallistuneet Katariina Sorvari (puheenjohtaja), Tuula Hämäläinen, Teemu Kalliala, Satu Kangas, Jussi Karttunen, Marianne Leskinen, Elina Mäntylä, Kirsi-Marja Okkonen, Risto Ryti, Anne Stenros, Riikka Tähtivuori, Markku Uotila ja Martti Virtanen.